

МИХАИЛ БУЛГАКОВ

ЗВЕЗДЕН ОБРИВ

Част 5 от „Записки на младия лекар“

Превод от руски: Лиляна Минкова, 1986

chitanka.info

Той е. Усетът ми подсказа. На знанията си не можех да разчитам. Какви знания можех да имам аз, лекар, завършил университета преди шест месеца!

Достраша ме да докосна човека по голото и топло рамо (въпреки че нямаше от какво да се боя), затова му наредих:

— Я елате насам, по на светло!

Човекът се обърна, както му казах, и светлината на петромаксовата лампа заля жълтеникавата му кожа. По изпъкналите гърди и под хълбоците през жълтото прозираше мраморен обрив. „Като звезди в небето“ — помислих си аз и със свито сърце се наведох към гърдите му, после вдигнах очи към лицето. Видях лице на четирийсетгодишен човек, със сплъстена мръснопепелява брадичка и шавливи очички под подпухнали клепачи. За огромно свое учудване прочетох в очичките самочувствие и съзнание за собствено достойнство.

Човекът примигваше, озърташе се, равнодушен и скучаещ, оправяше си колана на панталона.

„Той е — сифилисът“ — повторих си аз строго наум. За пръв път в лекарския си живот се натъквах на него, аз, докторът, запратен в началото на революцията от университетската скамейка право в това затънтено село.

На този сифилис се натъкнах случайно. Човекът дойде с оплакване, че трудно преглъща. Съвсем несъзнателно, без и през ум да ми минава за сифилис, аз му казах да се съблече и тогава видях звездния обрив.

Свързах дрезгавия глас със злоещото зачервяване и странните бели петна по глътката с мраморните гърди и се досетих. Първата ми работа беше малодушно да си дезинфекцирам ръцете с топче сублимат, а тревожната мисъл: „Той ми се изкашля май срещу ръцете“ — ме отрови за миг. После повъртях безпомощно и с погнуса стъклената шпатула, с помощта на която бях огледал гърлото на пациента. Какво да я правя?

Реших да я сложа на перваза, върху парче памук.

— Вижте какво — казах аз, — чуйте... Хъм... Изглежда... Впрочем почти сигурно е... Хванали сте лоша болест — сифилис...

Казах го и се смутих. Очаквах този човек много да се уплаши, да се разстрои...

Той ни най-малко не се разстрои, нито се уплаши. Изгледа ме някак отстрани, както гледа с кръглото си око кокошка, чула викащ я глас. В това кръгло око аз прочетох, смаян, недоверие.

— Имате сифилис — повторих меко.

— Това пък какво е? — попита ме човекът с мраморния обрив.

И тогава пред очите ми ярко се откри част от снежнобяло отделение в университетската клиника, амфитеатърът със студентските глави една над друга и прошарената брада на професора венеролог... Но веднага се опомних и се сетих, че съм на хиляда и петстотин версти от амфитеатъра и на четирийсет от железопътната гара, че ми свети петромаксова лампа... Зад бялата врата приглушено шумяха многобройните пациенти, чакащи реда си. Навън бързо се стъмваше и падаше първият зимен сняг.

Накарах пациента още да се разсъблече и открих вече заздравяващата първична язва. И последните ми съмнения отпаднаха и отново изпитах чувството на гордост, което ме обземаше всеки път, щом диагнозата ми се оказваше вярна.

— Обличайте се — заговорих аз, — имате сифилис! Болестта ви е доста сериозна, засяга целия организъм. Ще трябва дълго да се лекувате!...

На това място се запънах, защото — кълна ви се! — в кокошия поглед аз прочетох учудване, примесено с нескрита ирония.

— Бе гърлото ми нещо е пресипнало — каза пациентът.

— Е да, и това е от болестта. И обривът на гърдите. И си вижте гърдите...

Човекът скоси очи и погледна. Ироничното пламъче в очите му не гаснеше.

— Та ако може да ми пооправите гърлото — настоя той.

„Неговото си знае! — помислих си, вече малко ядосан. — Аз му говоря за сифилис, той — за глътката!“

— Вижте какво — продължих, вече на глас, — глътката не е страшна. И нея ще оправим, чичо, но най-важното е да лекуваме основното заболяване. Пък ще трябва дълго да се лекувате — две години.

Сега пациентът ми вече се облещи. В очите му прочетох присъдата си: „Да не си мръднал нещо бе, докторе?“

— Що толкоз време? — попита пациентът. — Как тъй — две години? Дай нещо да си жабуркам гърлото...

Целият пламнах. И заговорих. Вече не се притеснявах, че ще го уплаша. О, не! Напротив, намекнах, че може и да му окапе носът. Обясних на моя пациент какво го очаква, ако не се лекува както трябва. Засегнах и въпроса за заразността на сифилиса и дълго приказвах за чиниите, лъжиците и чашите, за отделния пешкир...

— Женен ли сте? — попитах.

— Женат съм — отвърна слисано пациентът.

— Изпратете веднага жена си при мен! — развълнувано и разпалено говорех аз. — Сигурно и тя е болна, нали?

— Жената ли? — попита с безкрайно учудване пациентът и се втренчи в мен.

Разговорът ни продължи в същия дух. Той примигваше и гледаше в зениците ми, аз в неговите. Беше всъщност не разговор, а мой монолог. Блестящ монолог, за който всеки професор би писал петица на петокурсник. Открих, че притежавам огромни познания по сифилидология и невероятна съобразителност. Тя запълваше тъмните дупки там, където липсваха редове от немските и руските учебници. Разказах какво става с костите на нелекуван сифилитик, нахвърлих мимоходом и картината на прогресивния паралич. Потомството! А как да предпазим жена му? Или, ако е заразена, а тя сигурно е заразена, как да я лекувам?

Най-сетне словоизлиянията ми секнаха и аз извадих със свенливо движение от джоба си справочника в червена подвързия със златни букви. Верния си приятел, с когото не се разделях при първите стъпки по трудния си път. Колко пъти ме беше спасявал, когато проклетите въпроси за рецептите зейваха като черна пропаст пред мен! Докато пациентът се обличаше, прелистих крадешком страничките и намерих каквото ми трябваше.

Живачният мехлем е чудотворен лек.

— Ще го втривате. Ще ви дадат шест пакетчета мехлем. Ще си втривате по едно пакетче на ден... ей... така...

И като разтривах с празна длан престилката си, аз нагледно и ентузиазирано му показах как да го втрива.

— ... Днес — в ръката, утре — в крака, после пак в ръката, в другата. След шест втривания ще се изкъпете и ще дойдете при мен.

Непременно. Чухте ли? Непременно! Да! Освен това по време на лечението трябва внимателно да наблюдавате зъбите и изобщо устата си. Ще ви дам нещо за жабуркане. След хранене непременно си плакнете устата...

— И глътката ли? — попита дрезгаво пациентът и аз забелязах, че само думата „жабуркане“ го пооживи.

— Да, да, и глътката.

След няколко минути жълтият гръб на кожуха изчезваше от погледа ми зад вратата, от която вече се подаваше увита в шал женска глава.

След още няколко минути, докато претичвах през полутъмния коридор от амбулаторията до аптеката за цигари, бегло долових дрезгав шепот:

— Не го бива. Млад е. Мен глътката ме понаболява, пък той като ме запреглеждал... И гърдите, че и корема... Толкова работа имам, ама утрепах за болницата половин ден. По нощите ще се прибирам. О, Господи! Мене глътката ме боли, той мехлем за крака ми дава.

— Няма кой да те чуе, няма — потвърди леко треперещ женски глас и изведнъж секна. Защото аз минах като привидение в бялата си престилка. Не се стърпях, озърнах се и различих в сумрака брадичката, сякаш направена от кълчища, подпухналите клепачи и кокошето око. Познах и противния дрезгав глас. Прибрах глава в раменете, свих се крадливо, като да бях виновен и изчезнах с ясното усещане, че в душата ми се надига тъпа болка, като от ударено. Обзе ме страх.

Нима всичко е нахалост?...

... Не може да бъде! И цял месец внимателно, като детектив изчитах сутрин в амбулаторната книга имената на записаните за преглед в очакване да срещна сред тях и жената на внимателния слушател на монолога ми за сифилиса. Цял месец чаках и самия него. Но не ги дочаках. А след месец той угасна в паметта ми, престана да ме тревожи, аз го забравих...

Защото идваха все нови и нови хора и всеки ден работата в този затънтен край ми носеше поразителни, заплетени случаи, над които трябваше да си блъскам главата, стотици пъти да губя и да си възвръщам самообладанието и отново да се окрилявам за борба.

Сега, след толкова години, далеч от затънтената олющена бяла болница, пак си спомням звездния обрив по гърдите му. Къде ли е той?

Какво прави? Ах, зная, зная. Ако е жив, двамата с жена си ходят от време на време във вехтата болница. Оплакват се от рани по краката. Ясно си го представям как размотава партенките, търси съчувствие. И младият лекар, мъж или жена, в кърпена бяла престилка, се навежда над краката му, натиска с пръст костта над язвата, търси причината. Намира я и записва в книгата: „Lues III“, после пита не са ли му давали лекарство — един черен мехлем.

И както си го спомням сега аз, така ще си спомни тогава за мене и той: 17-а година, снега и шестте пакетчета във восъчна хартия, шест неизползвани лепкави топчета.

— А, даде, даде ми... — ще отговори той и ще погледне вече не с ирония, а с възчерна тревога в очите. А лекарят ще му предпише калиев йодид или нещо друго. Ще надникне може би, също като мен, в справочника...

Привет, приятелю мой!

... предайте, драга ми съпруго, дълбок поклон и на чичо Сафрон Иванович. Освен това, мила ми съпруго, идете да се прегледате при нашия доктор, понеже аз половин година стана, откак съм болен от лошата болест сифил. А като си идвах, си премълчах, та лекувайте се.

Ваш съпруг Ан. Буков

Младата жена затисна уста с крайчеца на бархетния шал, седна на пейката и се затресе от плач. Руси къдрици, мокри от стопилия се сняг, паднаха на челото ѝ.

— Какъв подлец, а! — извика тя.

— Подлец е — отсякох аз.

После дойде най-трудното, най-мъчителното. Трябваше да я успокоя. Но как? Под съпровода на боботещите гласове на нетърпеливите болни в чакалнята ние дълго си шепнахме...

Някъде дълбоко в душата си, още непретръпнала към човешкото страдание, аз намерих топли думи. Помъчих се преди всичко да премахна страха ѝ. Казах, че още нищо не се знае и преди изследванията не бива да се отчайва. Пък и след тях няма смисъл: разправих ѝ с какъв успех лекуваме тази лоша болест — сифилиса.

— Подлец, подлец — изхлипа младата жена, задавена от сълзи.

— Подлец — пригласях ѝ аз.

Доста време ругахме „скъпия съпруг“, погостувал вкъщи и заминал за град Москва.

Най-сетне лицето на жената взе да изсъхва, но по него останаха петна и клепачите тежко набъбнаха над черните отчаяни очи.

— Какво ще правя? Две деца имам — повтаряше тя с измъчен сух глас.

— Спокойно, спокойно — мърморех аз, — ще видим какво ще правим.

Извиках акушерката Пелагея Ивановна, усамотихме се тримата в стаята с акушерския стол.

— Ах, негодника му с негодник — съскаше през зъби Пелагея Ивановна. Жената мълчеше, очите ѝ бяха като две черни вдлъбнатини, тя се взираше в прозореца, в здрача.

Това беше един от най-щателните прегледи през живота ми. Двамата с Пелагея Ивановна не отминахме нито педя от тялото ѝ. И аз не намерих никъде нищо подозрително.

— Чуйте ме — казах с горещото желание надеждите ми да се оправдаят и никъде да не се появи ужасната твърда първична язва, — вижте какво... Престанете да се тревожите! Има надежда. Да, надежда. Ех, вярно, всичко става, но засега нищо ви няма.

— Няма ли? — хрипкаво попита жената. — Няма? — Очите ѝ заискриха, скулите порозовяха. — Ами ако ми стане изведнъж нещо? А?...

— И аз не проумявам — казах тихичко на Пелагея Ивановна, — ако се съди по разказа ѝ, трябва да е заразена, а пък нищо няма.

— Нищо няма — обади се като ехо и Пелагея Ивановна.

Още няколко минути си шепнахме с жената за разни срокове, за разни интимни неща и аз ѝ наредих да идва в болницата.

Гледах я и разбирах, че е прекършен човек. Надеждата припламваше в нея и веднага угасваше. Тя изхлипа още веднъж и си излезе като тъмна сянка. Оттогава меч увисна над нея. Всяка събота тя се появяваше мълком в амбулаторията. Много отслабна, скулите ѝ изпъкнаха по-рязко, очите хлътнаха, обрамчени от сенки. Непрестанната мисъл придърпа надолу ъгълчетата на устните ѝ. Тя

размотаваше с привично движение шала, после отивахме тримата в отделението.

Преглеждахме я.

Първите три съботи минаха и пак не намерихме нищо. Тогава жената почна постепенно да се съвзема. В очите ѝ се появяваше блясък, лицето ѝ оживяваше, скованата маска се отпускате. Нашите шансове растяха. Опасността се топеше. На четвъртата събота аз говорех вече с увереност. Имах зад гърба си към 90% вероятност за благополучен изход. Беше минало дори повече време от прословутия първоначален 21-дневен срок. Оставаха само редките случаи, когато язвата се появява с огромно закъснение. Минаха най-сетне и тези срокове и един ден, след като захвърлих в легена лъскавото огледало, опипал за последен път жлезите, аз казах на жената:

— Вие сте извън всяка опасност. Може вече да не идвате. Имате късмет.

— И нищо няма да ми стане? — попита тя с глас, който не може да се забрави.

— Не, нищо.

Няма да ми стигне умение да опиша лицето ѝ. Помня само как ми се поклоних доземи и изчезна.

Впрочем тя се появи още веднъж. С вързопче в ръцете — два фунта масло и двайсет яйца. Дори след толкова тежка битка аз не взех нито маслото, нито яйцата. И понеже бях млад, много се гордеех с това. Но по-късно, през гладните революционни години, често си спомнях петромаксовата лампа, черните очи и златната буца масло с вдлъбнатини от пръсти, с избила по нея роса.

Но защо сега, след толкова години, си спомних тази жена, обречена на четиримесечен страх? Неслучайно. Тя беше втората ми пациентка в тази специалност, на която отдадох по-късно най-хубавите си години. Първият беше онзи, със звездния обрив по гърдите. Да, тя беше втората и беше единственото изключение — тя се страхуваше. Единствена в паметта ми, запазила осветения от газени лампи труд на четирима ни (на Пелагея Ивановна, Ана Николаевна, Демян Лукич и моя).

Докато се точеха мъчителните й съботи, сякаш в очакване на екзекуция, аз почнах да търся „него“. Есенните вечери са дълги. Кахлените печки в докторското жилище лъхат жар. Тихо е и ми се струваше, че съм сам с лампата си в целия свят. Някъде много бурно кипеше живот, а в прозорците ми шибаше, чукаше кос дъжд, после неусетно се превърна в беззвучен сняг. Дълги часове седях и четях старите амбулаторни книги от последните пет години. Пред мен се изнизаха хиляди, десетки хиляди имена на хора и села. Сред тези колони от хора аз търсех него и често го намирах. Мяркаха се записи, шаблонни, скучни: „Bronchitis“, „Laryngit“... и пак, и пак... А, ето го! „Lues III“. Аха... А отстрани с енергичен почерк, с опитна ръка предписано:

Rp. Ung. Hidrarg. einer. 3,0 D. t. d...

Ето го — „черния“ мехлем.

И пак. Отново пред очите ми танцуват бронхити и катарии, но изведнъж прекъсват... пак „Lues“...

Най-често се срещаше именно вторичният луес. По-рядко — третичен. И тогава калиевият йодид се разполагаше нашироко в графата „лечение“.

Колкото по-дълго четях вехтите, миришещи на мухъл, забравени на тавана амбулаторни фолианти, толкова по-ярка светлина озаряваше неопитната ми глава. Започнах да проумявам чудовищни неща.

Извинете, но къде са записани първичните язви? Не ги виждам нещо. На хиляди и хиляди имена наредко ще срещнеш някое, после пак. А за вторичен сифилис — безкрайни върволици. Но какво значи това. Ами ето какво значи...

— Това значи... — говорех аз в сянката на себе си и на мишката, загризала вехтите подвързии по лавицата на библиотеката — това значи, че тук понятие си нямат за сифилиса и тази язва никого не стряска. М-да. А тя после вземе, че зарасне. Само белег остане... Тъй, тъй — и повече нищо? А, не, не е нищо! Защото ще се развие вторичен, и то бурен сифилис. С болки при гълтане и с мокреци обриви по тялото и тогава Семьон Хотов, 32-годишен, ще отиде в болницата, а там ще му дадат сив мехлем... Аха!...

Светлият кръг лежеше върху бюрото, а изтегналата се шоколадова жена в пепелника не се виждаше от купчината фасове.

— Ще го намеря аз този Семьон Хотов. Хъм...

Леко докоснатите от жълтото тлеене амбулаторни листове шумоляха. На 17 юни 1916 г. Семьон Хотов е получил шест пакетчета целебен живачен мехлем, изнамерен отдавна за спасяването на Семьон Хотов. Зная какво е казал моят предшественик на Семьон, когато му е връчвал мехлема:

— Семьоне, след шест втривания ще се изкъпеш и пак ще дойдеш. Чуваш ли, Семьоне?

Семьон, разбира се, се е кланял и с дрезгав глас е благодарил. Я да видим: след 10–12 дена Семьон трябва непременно да се появи отново в книгата. Да видим, да видим... Цигарен дим, листовете шумолят. Ох, няма го, няма го Семьон! И след 10 дена го няма, и след 20... Никакъв го няма. Ах, клетият Семьон Хотов. Значи звездният обрив е изчезнал, както гаснат на съмване звездите, а кондиломите са позавехнали. Но Семьон ще загине, уверявам ви, ще загине. И аз сигурно ще го видя този Семьон, той ще дойде на преглед, вече с гумозни язви по тялото. Носовият скелет запазен ли е? А зениците му еднакви ли са?... Клетият Семьон!

А сега не Семьон, а Иван Карпов. Нищо чудно. Защо да не се разболе и Карпов Иван? Но чакайте, защо му е предписан каломел с млечна захар в малки дози? Ето защо: Иван Карпов е на 2 години! А има „Lues II“! Злокобната двойка! Бил е целият в звезди, когато го е донесла майка му и той се е дърпал в ръцете ѝ от яките ръце на доктора. Всичко е ясно.

Зная, досещам се, разбрах къде е била при това двегодишно момченце първичната язва, без която не се появява нищо вторично. В устата! Заразили са го с лъжичката.

Учи ме, пущинак! Учи ме, тишина на селската къща! Да, много интересни неща ще разкаже на младия лекар старата амбулаторна книга. Над Иван Карпов беше записано: „Авдоля Карлова, 30-годишна“.

Коя е тя? А, ясно. Майката на Иван. Нали в нейните ръце е ревал. А под Иван Карпов: „Маря Карпова, 8-годишна“.

Тя пък коя е? Сестра му! Каломел...

Семейството е налице. Семейство. От него липсва само един човек — Карпов, към 35-40... Малкото му име не се знае — Сидор, Пьотър. О, има ли значение!

... драга ми съпруго... лошата болест сифил...

Ето го документа. И вече ми просветва. Да, сигурно се е върнал от проклетия фронт и „не си е признал“, а може и да не е знаел, че трябва да си признае. Заминал е. А тук е пламнало. След Авдотя — Маря, след Маря — Иван. Общата паница чорба, пешкирът...

Ето още едно семейство. И още едно. Старец, на 70. „Lues II“. Старче! Ти пък каква вина имаш? Никаква. Общата паница! Извънполово, извънполово. Всичко е ясно. Ясно като това белезникаво разсъмване в началото на декември. Значи прекарал съм над амбулаторните книги и великолепните немски учебници с ярки илюстрации цялата си самотна нощ.

Докато влизах в спалнята, аз се прозявах и мърморех:
— Ще се боря с „него“.

За да се бориш, трябва да го видиш. И той не се забави. Натрупа сняг, пътищата станаха проходими и се случваше шейните да ми докарват до 100 души на ден. Денят се зазоряваше мътнобял, а гаснеше с черна мъгла, в която загадъчно, с тихо шумолене изчезваше последната шейна.

Той се заниза пред мен, разнообразен и коварен. Появяваше се ту като белезникави ранички в гърлото на девойче. Ту като закривени, сякаш саби, крака. Друг път във вид на подкопани завехнали язви по жълтите крака на някоя бабичка. Или на мокреци папули по тялото на цъфтяща жена. Понякога гордо коронясваше с Венерин полумесец нечие чело. Или, понесли наказанието за невежеството на бащите си, идваха деца с носове като казашки седла. Но се случваше и да се изплъзне, без да го забележа. Ах, та аз идвах от ученическия чин!

И проумявах всичко със собствени усилия, в самота. А той се криеше понякога и в костите, в мозъка.

Много неща научих.

- Заръчаха ми тогава да се мажа.
- С един черен мехлем?
- С черен мехлем, бащице, с черен...
- И накръст, нали? Днес ръката — утре крака?
- Тъй, тъй. Ама ти, гълъбе, как разбра? (Подмазвачески.)
- „Че как да не разбера? Ех, как да не разбера! Ето я — гумата!...“
- От срамна болест да си боледувал?
- Амии! В нашия род за таквоз нещо не сме и чували.
- Аа... Глътката да те е боляла?
- Глътката ли? Амче боля ме. Лани.
- М-да... А Леонтий Леонтиевич да ти е давал мехлем?
- Ами да! Черен като ботуш.
- Да, но ти лошо си се мазал с него, байно. Много лошо!...

Щедро раздавах с килограми от сивия мехлем. В огромни количества изписвах калиев йодид и в огромни количества бълвах пламенни думи. Някои пациенти успях да връщам след първите шест втривания. На няколко души успях да сложа, макар и невинаги докрай, първите серии инжекции. Но повечето ми се изплъзваха между пръстите, като пясък в пясъчен часовник, и аз не можех да ги открия в снежната мъгла. Ах, уверих се, че в този край сифилисът е страшен тъкмо защото хората не ги беше страх. Затова почнах спомените си с чернооката жена. Спомних си я с топло уважение именно заради нейния страх. Но тя беше единствената!

Аз възмъжах, станах съсредоточен, понякога навъсен. Мечтаех срокът ми да мине и да се върна в университетския град, където борбата ми ще е по-лека.

В такъв един мрачен ден в амбулаторията влезе за преглед млада и много хубава жена. Тя носеше увито бебе; като се препъваха и преплитаха крака в огромни валенки, след нея нахълтаха още две деца, вкопчени в подалата се изпод полушубката синя пола.

— Обриви са ми нападнали децата — каза важно червенобузата невеста.

Докоснах внимателно челцето на момиченцето, хванато за полата, и то изчезна безследно в гънките ѝ. А Ванка с невероятно дебелията муцунка го измъкнах от другата страна на полата. Челата и на двамата не пламтяха, нормални бяха.

— Разповий детето, миличка.

Тя разпови момиченцето. Голичкото телце беше гъсто осеяно като небе в ледено мразовита нощ. От глава до пети петна от розеола и мокреци папули. Ванка реши да се дърпа и да вие. На помощ ми се притече Демян Лукич...

— Простуда ли е? — попита ме с безгрижен поглед майката.

— Ееех, простуда — мърмореше Демян Лукич, изкривил състрадателно и гнусливо уста. — Цялата им Коробовска околия е така простудена.

— От кво е то туй? — питаше майката, докато аз разглеждах петнистите ѝ бедра и гърди.

— Обличай се — казах аз.

После седнах до масата, подпрях главата си с ръка и се прозях (тя беше от последните този ден и номерът ѝ беше 98-и). После заговорих:

— И ти, стрино, и децата ти сте хванали „лошата болест“. Опасна, страшна болест. Трябва всички веднага да почнете да се лекувате и да се лекувате дълго.

Колко жалко, че с думи е трудно да се предаде недоверието в изпъкналите сини женски очи. Тя преобърна бебето като цепеница, погледна тъпо крачетата му и попита:

— Че отде пък?

И криво се усмихна.

— Не е важно — отде — отговорих аз и запалих петдесетата си цигара за този ден, — ти по-добре друго ме питай — какво ще стане с децата ти, ако не ги лекуваш.

— Че кво? Ми нищо — отговори тя и заувива бебето в пелените.

На масичката пред мен имаше часовник. Като сега помня, че бях говорил само три минути, и жената зариде. Много се зарадвах на тези сълзи, защото само благодарение на тях, предизвикани от моите преднамерено жестоки и плашещи думи, стана възможна понататъшната част от разговора:

— И тъй, те остават тук. Демян Лукич, ще ги настаните в пристройката. На тифусните им стига второто отделение. Утре ще отида в града и ще взема разрешение да откроя стационарно отделение за сифилитици.

Безмерно любопитство пламна в очите на фелдшера.

— Какво говорите, докторе — обади се той (беше ужасен скептик), — как ще се оправим сами? Ами лекарства? Санитарките ни са малко... А кой ще им готви?... Ами съдове, спринцовки?

Но аз с тъпа упоритост поклатих глава и отсякох:

— Ще го взема.

Мина месец...

В трите стаи на потъналата в сняг пристройка горяха лампи с тенекиени абажури. Бельото на леглата беше окъсано. Имахме само две спринцовки. Малка, от един кубик, и голяма, от пет кубика. С една дума — жалка, потънала в сняг ницета. Но... Гордо лежеше отделената спринцовка, с която, примрял вътрешно от страх, вече няколко пъти бях правил новите за мен, все още загадъчни и мъчни инжекции със салварсан.

Освен това бях вече и много по-спокоен — в пристройката лежах 7 мъже и 5 жени и с всеки изминал ден звездният обрив се топеше пред очите ми.

Беше вечер. Демян Лукич държеше малка лампа и осветяваше срамежливия Ванка. Устата му беше изцапана с каша от грис. Но по него вече нямаше звезди. И четиримата се изредиха под лампичката, ласкаейки съвестта ми.

— Е, значи утре ще ме изпишете — каза майката и си оправи блузката.

— Не, още не — отговорих аз, — ще изтърпите още един курс.

— Дума да няма — отсече тя, — толкова работа ме чака! Благодарим за грижите, ама утре да ни изпишете. Здрави сме вече.

Разговорът пламна като огън. Той завърши така:

— Ти... ти знаеш ли — заговорих аз и усетих, че ставам ален, — ти знаеш ли, глупачко!...

— Бе ти що ме хокаш? Туй пък на кво прилича — да ме хокаш?

— Виж какво — глупачка е меко казано. Не, не глупачка, ами... ами!... Я погледни Ванка! Да го погубиш ли искаш? Да, но аз няма да ти позволя!

И тя остана още десет дни! Повече никой не би могъл да я задържи. Кълна ви се. Но повярвайте, съвестта ми беше чиста, не ми тежеше даже, че я нарекох глупачка. Не съжалявам. Какво е обидата в сравнение със звездния обрив!

И тъй, минаха години. Съдбата и бурните времена отдавна са ме разделили със затрупаната от снега пристройка. Какво ли е сега там и кой? Вярвам, че е станало по-добре. Сградата е белосана, може и бельото да е ново. Електричество, разбира се, няма. И може би сега, когато пиша тези редове, нечия млада глава де навежда към гърдите на болен. Газената лампа хвърля жълтеникава светлина върху жълтеникавата кожа...

Здравей, приятелю!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.